

Raskausaikana kuolleiden lasten hautauskäytännöistä

Lapsen kuolema aiheuttaa vanhemmille ja muille perheenjäsenille suurta surua riippumatta siitä tapahtuuko menetys sikiöaikana vai heti syntymän jälkeen. Kirkon olennaista työtä on kohdata menetyksen kokenut perhe sielunhoidollisesti ja auttaa käytännön asioiden hoitamisessa. Tämä ohjeistus raskausaikana kuolleiden lasten hautauskäytännöistä on laadittu seurakuntia varten.

Kun menetys tapahtuu raskausviikolla 22 tai sen jälkeen, hautaamisessa toimitaan samoin kuin aikuisenkin vainajan kohdalla. Hautausta varten sairaalasta annetaan hautauslupa. Siunaus voidaan toimittaa joko sairaalan kappelissa tai oman seurakunnan kappelissa, kirkossa tai haudalla.

Vanhemmat saavat halutessaan toimia samalla tavalla myös alle 22-raskausviikolla menetettyjen lasten kohdalla. Mikäli vanhemmat eivät näin tee, sairaaloiden tulee yhdessä seurakuntien kanssa huolehtia erottelematta kaikkien 12-raskausviikolta alkaen kuolleiden pienokaisten ihmisarvon mukaisesta hautauksesta. Useissa sairaaloissa järjestetään säännöllisesti yhteissiunauksia ja tarvittaessa myös yksityissiunauksia ennen kuolleen syntyneiden tuhkaamista. Jos siunauksen toimittaa sairaalapappi, hänen on vanhempien luvalla syytä ilmoittaa tapahtuneesta seurakuntaan yhteydenottoa varten.

Seurakunnissa toimitaan raskausaikana menetettyjen lasten hautauskäytäntöjen yksityiskohdissa ilmeisesti ainakin kahdella eri tavalla. Laajalti sovelletaan kirkkoon kuulumattomien hautaukseen liitettyä käytäntöä. Tämän käytännön mukaan sanomakelloja ei soiteta eikä kuolleen nimeä liitetä jumalanpalveluksen esirukoukseen, koska kysymyksessä ei ole kastettu seurakunnan jäsen. Toisaalta on seurakuntia, joissa erottelua näissä yksityiskohdissa ei tehdä lainkaan ja pienokaisten hautaukset toteutetaan samalla tavalla kuin seurakuntalaisten hautaukset yleensä.

Tämä käytäntöjen erilaisuus on herättänyt kysymyksiä siitä, miten palvelisimme yhdenmukaisesti ja sielunhoidollisesti parhaiten näitä surevia perheitä. Olennaista on, että raskausaikana kuollut kastamaton lapsi siunataan kirkollisten toimitusten kirjan mukaisesti. Hautaan siunaamisen kaava sisältää erikseen yhden kuolleen syntyneen siunauksessa käytettävän rukouksen, jota toimittavan papin on syytä muokata menetyksen mahdolliset erityispiirteet huomioiden.

Vanhempien toivomuksia on syytä ottaa mahdollisimman paljon huomioon hautauksen toteuttamisessa. Tärkeää on huomioida myös mahdolliset perheen muut lapset. Lähtökohtaisesti sanomakelloja ei soiteta, mutta mikäli vanhemmat niin toivovat, näin voidaan tehdä. Kuolleen lapsen nimi voidaan liittää jumalanpalveluksen esirukoukseen esimerkiksi siten, että kuolleiden seurakunnan jäsenten nimien lukemisen jälkeen rukoukseen lisätään tilanteeseen sopiva muotoilu, jossa muistetaan lasta. Raskausaikana kuolleita lapsia voidaan muistaa pyhäinpäivän jumalanpalveluksissa, mikäli vanhemmat sitä pyytävät.

Papin on hyvä ottaa yhteyttä perheeseen hautajaisten jälkeen. Esimerkiksi kolmen kuukauden kuluttua menetyksestä pappi voi kysyä perheen kuulumisia ja sitä, voisiko seurakunta olla heille jotenkin avuksi.

Edellä kuvatut huomioimiset ovat tärkeitä pastoraalisia myötätunnon osoituksia lapsensa menettäneille vanhemmille. Kirkon työntekijöiden tehtävä on tarjota näitä muistamisen mahdollisuuksia, jotta vanhemmat osaavat niitä pyytää. Samoin tulee pitää esillä muita auttajia, kuten kirkon perheasiain neuvottelukeskusta ja Lapsikuolemaperheiden yhdistys Käpy ry:tä. Kaikissa hautauskäytäntöihin liittyvissä asioissa on ensisijaista muistaa pastoraalinen lähestymistapa. Tarkempia tietoja kuolleena syntyneiden lasten hautauksista antavat tarvittaessa sairaalapapit.